

Home (<http://generacija.hr>) / 'KAKVA SU PRAVA BESKUĆNIKA?' Nakon što smo provjerili 'stanje na terenu' kontaktirali smo Ministarstvo rada i Ministarstvo zdravstva; evo što smo saznali

Solidarnost na djelu (<http://generacija.hr/category/solidarnost-na-djelu/>) 05/07/2021

'KAKVA SU PRAVA BESKUĆNIKA?' Nakon što smo provjerili 'stanje na terenu' kontaktirali smo Ministarstvo rada i Ministarstvo zdravstva; evo što smo saznali

Nakon što smo već pisali o nepovoljnom statusu beskućnika u Hrvatskoj i razgovarali s udrugama koje pomažu i skrbe o beskućnicima u Zagrebu i Splitu te se tako uvjerali kakvo je stanje "na terenu", kontaktirali smo i Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te Ministarstvo zdravstva. Za početak, željeli smo saznati (s formalne strane) na koji način beskućnici mogu ostvariti određena prava u sustavu socijalne skrbi i koliko u Hrvatskoj postoji prihvatilišta i prenoćišta za beskućnike te je li to dovoljan broj smještajnih kapaciteta s obzirom na broj beskućnika u RH? Također, željeli smo saznati posjeduje li spomenuto Ministarstvo točan podataka o broju beskućnika.

"Zakon o socijalnoj skrbi definira beskućnike kao osobu koja nema gdje stanovati, boravi na javnom ili drugom mjestu koje nije namijenjeno za stanovanje i nema sredstava kojima bi mogla podmiriti potrebu stanovanja, te prepoznaje beskućnike kao korisnike socijalne skrbi. Slijedom navedenog beskućnici mogu ostvarivati prava u sustavu socijalne skrbi pod uvjetima predviđenim navedenim Zakonom", odgovorili su nam iz Ministarstva i dodali:

"Skrb o beskućnicima u nadležnosti je jedinica lokalne samouprave, a uslugu smještaja u prenoćištima i prihvatilištima te uslugu prehrane u pučkim kuhinjama u pravilu provode vjerske zajednice i organizacije civilnoga društva. Na području devet županija Republike Hrvatske nalazi se 13 prihvatilišta/prenoćišta za beskućnike ukupnog smještajnog kapaciteta za 349 korisnika", odgovorili su nam, a podaci su to koje je objavila i pučka pravobraniteljica u svom Izvješću, a o čemu smo već pisali.

(<http://generacija.hr/solidarnost-na-djelu/beskucnici-nevidljivi-ljudi-okolo-nas-skupina-gurnuta-namarginu-drustva-svakodneвно-vodi-teske-bitke-njihov-status-dodatno-je-ugrozen-pandemijom-i-potresima/>)

Nadalje, iz Ministarstva su nam odgovorili da je prema podacima prikupljenim od centara za socijalnu skrb, u Republici Hrvatskoj "na dan 31. prosinca 2019. bilo evidentirano ukupno 511 beskućnika, od kojih 412 muškaraca i 99 žena. Međutim, procjenjuje se da je stvarni broj beskućnika znatno veći".

Borba protiv siromaštva i projekti udruga usmjerenih ka poboljšanju životnih uvjeta beskućnika

Strategijom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti 2014.-2020. utvrđeni su osnovni prioriteti te najranjivije skupine društva, među kojima su i nezaposleni, korisnici socijalnih naknada i beskućnici. Programi za provedbu Strategije za razdoblje 2017. do 2020. nisu doneseni niti je provedena njegova evaluacija, osim Državnog ureda za reviziju u ožujku 2020. Iz njihova Nalaza razvidno je da su mjere i aktivnosti Strategije djelomično učinkovite i da su potrebna znatna poboljšanja. Nova Strategija za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje nakon 2020. nije donesena, a očito je da će se kasniti i s donošenjem Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti od 2021. do 2027., koji je planiran Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030., stoji između ostalog u Izvješću pučke pravobraniteljice za 2020. godinu.

Stoga smo Ministarstvu poslali upit i o tome postoje li projekti koje Ministarstvo provodi za beskućnike kao ciljanu skupinu?

“Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike sufinancira programe i projekte udruga usmjerene poboljšanju životnih uvjeta beskućnika iz sredstava državnog proračuna i dijela prihoda od igara na sreću te Europskog socijalnog fonda. Kroz trogodišnje programe ‘Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge za razdoblje 2020. do 2023.’ sufinancira se šest programa usmjerenih na usluge za socijalno osjetljive skupine, unutar Poziva za prijavu programa usmjerenih smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti te socijalnom uključivanju i integraciji socijalno osjetljivih skupina financira se 14 trogodišnjih programa unutar kojeg je jedno prioritetno područje usmjereno beskućnicima kao ciljanj skupini, usmjerenih razvoju i širenju usluga za beskućnike”, odgovorili su nam.

“Također, putem Fonda europske pomoći za najpotrebitije (FEAD) za programsko razdoblje 2014. – 2020., u okviru natječaja ‘Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći’, financiraju se projekti čije su aktivnosti usmjerene i na beskućnike, među ostalim ranjivim skupinama pogođenim siromaštvom. Od početka provedbe 2016. godine ukupno je 1126 korisnika beskućnika zaprimilo pomoć u obliku hrane, te 926 korisnika beskućnika osnovnu materijalnu pomoć”, precizirali su iz Ministarstva.

“Nadalje, u posljednjih nekoliko godina Ministarstvo svake godine u suradnji s drugim dionicima izrađuje objedinjeni Plan zbrinjavanja beskućnika u ekstremnim zimskim uvjetima koji sadrži podatke o pružateljima usluga privremenog smještaja i drugih usluga za beskućnike”, dodali su.

Pučka pravobraniteljica u svom Izvješću za 2020. godinu navodi da, iako je zakonska obveza velikih gradova i gradova u sjedištu županije poticanje osnivanja i financiranja prihvatilišta/prenoćišta za beskućnike, samo ih 10 to provodi za 13 prihvatilišta/prenoćišta. Kao razloge navode da se beskućnici na njihovom području smještavaju preko Centra za socijalnu skrb, ili probleme rješavaju kad se pojave, dodjelom smještajnog prostora.

S Ministarstvom smo provjerili i koliko se, zapravo, ta pravila poštuju u praksi?

“Zakon o socijalnoj skrbi odredbom članka 117. i članka 122. propisuje obveze velikih gradova i gradova sjedišta županija u pogledu skrbi o beskućnicima. Usluga smještaja u prenoćištu ili prihvatilištu kao ni druge usluge za beskućnike još uvijek nisu dostupne u svim županijama te beskućnici često odlaze u gradove koji imaju razvijene usluge. U županijama u kojima postoje evidentirani slučajevi beskućništva, a na svojem području nemaju prihvatilište ili prenoćište, problem beskućništva rješavaju ovisno o pojedinačnom slučaju i mogućnostima, dodjelom stambenog prostora koji im je na raspolaganju.

U cilju zaštite ranjivih skupina (uključujući beskućnike), korisnika usluga u sustavu socijalne skrbi, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je od početka pandemije bolesti Covid-19 u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i Nastavnim zavodom za javno

zdravstvo 'Dr. Andrija Štampar', a sukladno epidemiološkoj situaciji donosilo Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije Covid-19 za pružatelje socijalnih usluga u sustavu socijalne skrbi u svrhu zaštite zdravlja korisnika i zaposlenika u sustavu socijalne skrbi", zaključili su.

Zdravstvena zaštita beskućnika

Ova društvena skupina posebno je pogođena i pri ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu i pružanju zdravstvenih usluga te najčešće nemaju osnovno zdravstveno osiguranje zbog nereguliranog prebivališta koje je uvjet za ostvarivanje zdravstvene zaštite. Ovakva situacija dovodi do zanemarivanja zdravstvenih tegoba koje se ne liječe do hitnog stanja, kada i neovisno o nereguliranom zdravstvenom osiguranju, moraju biti adekvatno zbrinuti i liječeni.

Kada je u pitanju zdravstvena zaštita, zanimalo nas je na koji način beskućnici mogu ostvariti pravo na zdravstvenu skrb, pogotovo ako imamo na umu to da nemali broj beskućnika, s obzirom na uvjete u kojima žive, ima i ozbiljnijih zdravstvenih problema? Poslali smo upit Ministarstvu zdravstva.

"Uvjet za ulazak u sustav obveznoga zdravstvenog osiguranja koje provodi HZZO sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju je regulirani građanski status u Republici Hrvatskoj (prebivalište ili odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj za stranca). Treba napomenuti da Zakon o prebivalištu u članku 6. predviđa mogućnost da osobi koja nema mjesto i adresu stanovanja niti sredstava kojima bi mogla namiriti potrebu stanovanja (beskućnik) nadležno tijelo iznimno rješenjem utvrdi prebivalište na adresi ustanove socijalne skrbi ili kod drugih pružatelja usluge smještaja. Bez reguliranog prebivališta ili stalnog boravka beskućnik ne može steći status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju te niti ostvarivati zdravstvenu zaštitu na teret sredstava HZZO-a", objasnili su iz Ministarstva zdravstva.

Prijedlog pučke pravobraniteljice Ministarstvu zdravstva i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje je da izrade Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakona o zdravstvenoj zaštiti temeljem

kojih će beskućnici imati pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu neovisno o reguliranom prebivalištu te preporuka Vladi RH, da razmotri mogućnost uspostavljanja ambulanti za beskućnike i ostale socijalno ugrožene bez osnovnog zdravstvenog osiguranja;

"U slučaju reguliranja prebivališta ili boravišta, a s obzirom na obveznost osiguranja na obvezno zdravstveno osiguranje, u svakom pojedinom slučaju treba utvrditi za koji za koju zakonsku osnovu osoba ispunjava propisane uvjete", pojasnili su iz Ministarstva zdravstva te dodali da pritom ukazuju na mogućnost osiguranja u skladu s člankom 15. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju koji propisuje da osobe s prebivalištem odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj koje su nesposobne za samostalan život i rad i nemaju sredstava za uzdržavanje imaju pravo na obvezno zdravstveno osiguranje kao osigurane osobe osnovom rješenja koje donosi nadležno upravno tijelo županije, odnosno Grada Zagreba u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na socijalnu skrb, ako pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti po drugoj osnovi.

“Mjerila za utvrđivanje nesposobnosti za samostalan život i rad i nedostatka sredstava za održavanje propisuje pravilnikom ministar nadležan za poslove socijalne skrbi, a pravo na obvezno zdravstveno osiguranje prema toj osnovi osiguranja traje za sve vrijeme dok se ne promijene okolnosti na osnovi kojih osobi to pravo priznato”, zaključili su iz Ministarstva zdravstva.

****Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije***

Bjonda Lučić

Foto: Stella Visković

TAGS: [beskućnici \(http://generacija.hr/tag/beskucnici/\)](http://generacija.hr/tag/beskucnici/) [ministarstvo rada mirovinskog sustava obitelji i socijalne politike \(http://generacija.hr/tag/ministarstvo-rada-mirovinskog-sustava-obitelji-i-socijalne-politike/\)](http://generacija.hr/tag/ministarstvo-rada-mirovinskog-sustava-obitelji-i-socijalne-politike/) [ministarstvo zdravstva \(http://generacija.hr/tag/ministarstvo-zdravstva/\)](http://generacija.hr/tag/ministarstvo-zdravstva/)

0 Comments

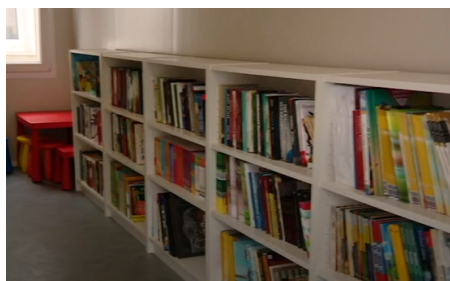
Sort by **Oldest**

Add a comment...

Facebook Comments Plugin

RELATED POSTS

[\(http://generacija.hr/solidarnost-na-djelu/banovina-nije-zaboravljena-u-petrinju-stigla-knjiguska-i-druge-donacije-a-u-sisku-akcija-za-inkubator/\)](http://generacija.hr/solidarnost-na-djelu/banovina-nije-zaboravljena-u-petrinju-stigla-knjiguska-i-druge-donacije-a-u-sisku-akcija-za-inkubator/)

[\(http://generacija.hr/solidarnost-na-djelu/udruga-slijepih-medimurske-zupanije-dobila-pet-racunala-poslali-zahvalu-centru-za-skrb-cakovec/\)](http://generacija.hr/solidarnost-na-djelu/udruga-slijepih-medimurske-zupanije-dobila-pet-racunala-poslali-zahvalu-centru-za-skrb-cakovec/)

[\(http://generacija.hr/solidarno-djelu/knjizarski-lanac-hocu-ki-pokrenuo-humanitarnu-akciju-prikupljanja-skolskog-pribora\)](http://generacija.hr/solidarno-djelu/knjizarski-lanac-hocu-ki-pokrenuo-humanitarnu-akciju-prikupljanja-skolskog-pribora)